

yet'i kabul ettiği zaman, Mekkeli müşrikler müslümanlara huzur vermediği için karısı Fâtıma bint Safvân ile ikinci muhacir kafilesine katılarak Habeşistan'a hicret etti; karısı Fâtıma orada vefat etti. İlk müslümanlardan olan kardeşi Hâlid b. Saîd, daha önce birinci kabileyle birlikte Habeşistan'a gitmişti. O zamanlar henüz müslüman olmayan diğer kardeşi Ebân'ın İslâmiyet'i kabul eden bu iki kardeşi hakkında üzüntüsünü dile getirmek üzere söylediği şiire Amr b. Saîd'in cevap mahiyetindeki mısraları hemen bütün kaynaklarda mevcuttur.

İki kardeş hicretin 7. yılında, diğer sahâbîlerle birlikte Medine'ye döndüklerinde Peygamber'in Hayber'de bulunduğunu öğrenerek oraya gittiler. Amr, "Muhammed Resûlullah" yazılı bir yüzüğü Hz. Peygamber'e takdim etti. Vefat ettiği sırada Peygamber'in parmağında bulunan bu yüzüğü ilk üç halife de kullanmış, fakat Hz. Osman Eris Kuyusu'na düşürmüştür.

Mekke'nin fethinde, Huneyn, Tâif ve Tebük gazvelerinde bulunan Amr, Hz. Peygamber tarafından Hayber, Tebük, Fedek ve Vâdilkurâ gibi yerlere zekât memuru ve vali olarak gönderildi. Halife Ebû Bekir devrinde her üç kardeş Suriye savaşlarına katıldılar ve Bizanslılar'a karşı yapılan Ecnâdeyn Savaşı'nda şehid oldular. Bu savaşta Amr üstün hitabetiyle müslümanları teşvik etmiş, kendisi de kahramanca dövüştükten sonra otuzdan fazla yara alarak şehid düşmüştü. Bazı kaynaklarda şahadetiyle ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur.

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Sa'd, *et-Tabakât*, IV, 100-101; Zübeyri, *Nesebü Kureyş* (nşr. E. Lévi-Provençal), Kahire 1982, s. 174-176; İbn Hibbân, *Meşâhîr*, s. 21; İbn Abdülber, *el-İstî'âb*, II, 493-495; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe*, V, 230-231; Zehebî, *A'lâmü'n-nübelâ*, I, 261-262.

M. YAŞAR KANDEMİR

AMR b. SÂLİM

(عمرو بن سالم)

Amr b. Sâlim b. Husayn el-Huzâif

Şair sahâbî.

Şair Küseyyir Azze'nin akrabası olan Amr'ın ne zaman müslüman olduğu bilinmemektedir. Hudeybiye Antlaşması'ndan dönerken Hz. Peygamber'e bir kopyun ve bir deve hediye ederek onun dusasını aldı.

Kinâne kabilesinden Enes b. Züneym, müslüman olmadan önce Hz. Peygamber'i hicveden şairler söylemiş, onu dinleyenlerden Huzâali bir genç dayanmayaıp Enes'in başını yarmıştı. Kinâne kabilesinin dostu olan Kureyşli müşrikler bu olay üzerine müslümanların tarafını tutan Huzâa kabilesine baskın yaptılar ve böylece Hudeybiye Antlaşması'nı bozmuş oldular. Bunun üzerine Amr b. Sâlim kırk kişilik bir heyetle Medine'ye geldi. Resûlullah'ın huzuruna çıkarak kabilesinin uğradığı baskını okuduğu uzun bir *recez** ile ona anlattı. Olaya son derece üzülen Hz. Peygamber kendilerine yardım edeceğini söyleyerek Mekke fethiyle sonuçlanan savaş hazırlığını başlattı.

Mütevazi ve ibadete çok düşkün bir sahâbî olan Amr, Mekke fethi günü Hz. Peygamber'in Benî Kâ'b kabilesine verdiği üç bayraktan birinin alemdarı idi. Kaynaklarda ölüm tarihiyle ilgili bir kayda rastlanmamıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Vâkîdî, *el-Megâzi*, II, 782-783, 789; İbn Hişâm, *es-Sîre*, IV, 36; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, II, 134; V, 293-294; İbn Abdülber, *el-İstî'âb*, II, 359; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe*, IV, 224-225; Zehebî, *Tecridü esmâ' i's-şahâbe*, Kahire 1971, I, 207; İbn Hacer, *el-İşâbe* (Bicâvî), IV, 630-632; Ali Fehmi Câbic, *Hüsnü's-şahâbe*, İstanbul 1324, I, 315-319; Sezgin, *GAS*, II, 268-269.

MÜCTEBA UĞUR

AMR b. SELİME

(عمرو بن سلمة)

Ebû Yezid (Ebû Büreyd)

Amr b. Selime b. Kays el-Cermî
(ö. 85/704)

Sahâbî.

Mensubu bulunduğu Yemen'deki Cerm kabilesi, kervan yolu üzerinde bir yörede yerleşmişti. Kabile halkı Mekke'nin fethine kadar müslüman olmamasına rağmen gelip geçen kervanlardan Hz. Muhammed ile ilgili haberleri ve gelişmeleri dikkatle takip ediyordu. O sıralarda, küçük yaşına rağmen Amr b. Selime İslâmiyet'e büyük bir ilgi duymuş, kabilesini ziyaret eden müslümanlardan öğrendiği birçok Kur'an âyetini ezberlemişti.

Mekke'nin fethinden sonra Cerm kabilesi İslâmiyet'i kabul etmek üzere Hz. Peygamber'e bir heyet gönderdi. Amr b. Selime'nin *Şahîh-i Buhârî*'deki rivayetine göre bu heyette Amr'ın babası Seli-

me de bulunuyordu. Hz. Peygamber onlara namaz hakkında gerekli bilgileri verdikten sonra içlerinde Kur'an'ı en iyi bilen kimseyi imam yapmalarını söyledi. Kabilede Kur'an'ı en iyi bilen Amr olduğu için, o sıralarda altı veya yedi (bk. Buhârî, "Megâzi", 53), bir rivayete göre yedi veya sekiz (Ebû Dâvûd, "Şalât", 60) yaşlarında bulunmasına rağmen imamlığa geçirildi. Hayatı boyunca kendi kabilesinde imamlık görevine devam ettiği ve cenazeleri yıkadığı kendi ifadesinden anlaşılmaktadır. Hz. Peygamber'e ilk gönderilen heyette onun da bulunduğu dair rivayetler pek sağlam değildir. İbn Hacer'in de dediği gibi Amr'ın bir başka heyetle, daha sonraki bir tarihte Hz. Peygamber'e gitmiş olması muhtemeldir. Bununla beraber sahâbî olduğu konusunda şüphe yoktur. Hz. Ömer zamanında Basra'ya yerleştiği bilinmektedir.

Kendisinden Ebû Kılâbe el-Cermî, Âsım el-Ahvel, Eyyüb es-Sahtiyânî vb. tâbiiler hadis rivayet etmişlerdir. Rivayetleri Buhârî'nin *el-Câmî'u's-şahîh*'inde, Ebû Dâvûd ve Nesâî'nin *Sünen*'lerinde yer almıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Müsned, III, 475; V, 29, 71; Buhârî, "Megâzi", 53; Ebû Dâvûd, "Şalât", 60; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, VII, 89-90; *el-Cerh ve't-tâdil*, VI, 235; İbn Abdülber, *el-İstî'âb*, II, 544; Sem'ânî, *el-En-sâb*, III (nşr. Abdurrahman b. Yahyâ el-Yemânî), Haydarâbâd 1961-66 — Beyrut 1400/1980, s. 233; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe*, IV, 234-235; Zehebî, *A'lâmü'n-nübelâ*, III, 523-524; İbn Hacer, *el-İşâbe*, II, 541, ayrıca bk. 68, 70; a.mlf., *Tehzîbü't-Tehzîb*, VIII, 42-43; a.mlf., *Fethu'l-bârî*, Bulak 1300, VIII, 18-19.

AHMET ÖNKAL

AMR b. ŞE'S

(عمرو بن شاس)

Ebû İrâr (عرار) Amr b. Şe's
b. Ubeyd el-Esedî
(ö. 20/641)

Şair sahâbî.

Kabiliyetli bir şair olup cesareti ve yigitliğiyle meşhurdur. İslâmiyet'in ortaya çıktığı sıralarda yaşı hayli ilerlemişti. Hudeybiye Antlaşması'nda bulundu. Hz. Ali ile birlikte Yemen'e gitti. Yolculuk esnasında Hz. Ali'nin kendine eziyet ettiğini Yemen dönüşü Mescid-i Nebevî'de söyledi. Onun bu şikâyeti Hz. Peygamber'in kulağına gitti. Amr'ı haklı bulmayan Hz. Peygamber daha sonra onu yanına çağırıp, "Bana eziyet ettin; zira Ali'ye ezi-